

Az Országgyűlés mint államhatalmi ág az Alaptörvényben

"[...] minthogy az állam akarata különösen erős és nagy, annál fogva a souverain akaratnak elhatározó, végelhatározó és cselekvő erejét hatalomnak nevezzük, s így azon functiók, melyekből a souverain akarat áll, erőt képviselvén szintén hatalmaknak, államhatalmaknak neveztetnek."¹

1. Bevezetés

Jelen tanulmány célja, hogy bemutassa azokat a változásokat, melyek a magyar Országgyűlés szerepét, hatáskörét érintették az Alaptörvény elfogadásával, a hatalommegosztás rendszerében elhelyezve. Az Alaptörvény rendelkezései közül azokat mutatom be részletesen, amelyek valamilyen jelentősebb változást hoztak a Parlament szerepét illetően, így elsősorban az Országgyűlés hatásköreit, a felosztás szabályait, a törvényalkotás rendjét, illetve új intézményként a Költségvetési Tanács feladatait. Azokkal a rendelkezésekkel, amelyeket változatlanul hagyott az Alaptörvény jelen tanulmányban nem, illetőleg csak érintőlegesen foglalkozom, és kizárólag ott ahol ez nélkülözhetetlen a téma szempontjából.

2. A hatalommegosztás eszméje Magyarországon

Az európai politikai gondolkodás XVIII. századi nagy áramlatai megtalálták az utat Magyarországra is. Hogy mennyire gyors volt ezeknek az eszméknek az elterjedése, annak kapcsán hivatkozhatunk Eckhart Sándorra, aki a francia felvilágosodás magyarországi hatásairól írt munkájában említi, hogy ami Montesquieu *A törvények szelleméről* című munkájának hazai megismerésének lehetőségét illeti, ezt a könyvet latin

---

¹ CONCHA 1893. 159.

nyelvű kiadásban párizsi megjelenése után három évvel, tehát 1751-ben már egy pozsonyi könyvesbolt kirakatában látták.²

Említhetjük akár a 1635. évi XVIII. tc.-t is, amely már elvi jelleggel kimondta, hogy a törvény alkotásának hatalma a királyt és az országgyűlést illeti meg. A király és az országgyűlés által együttesen elfogadott törvények pedig magát az uralkodót is kötelezték. Érdemes még megemlíteni a magyar alkotmánytörténetből az 1790. évi XII. tc.-t is, amely hatalommegosztási kategóriák segítségével határozza meg Magyarország kormányzati rendszerét. A 12. cikkely kimondja: "[...] a törvények alkotásának, eltörlésének, s magyarázásának hatalma Magyarországon és a hozzá kapcsolt részeken a törvényesen megkoronázott fejedelmet és az országgyűlésre törvényesen egybegyűlt országos karokat és rendeket közösen illeti s rajtuk kívül nem gyakorolható" [...] "a bíróságoknak törvénnyel megállapított vagy megállapítandó szervezete királyi hatalommal nem fog megváltoztattatni, sem a törvényes ítéletek végrehajtása parancsokkal gátoltatni – sem pedig a bíróságok törvényes ítéletei megmássíttatni, vagy akár a királynak avagy valamely politikai kormányzéknek felülvizsgálata alá vonatni nem fognak [...]".³

Hogy mennyire volt idegen a hatalommegosztásnak a francia felfogása a magyar közjogi gondolkodástól, arról így ír Molnár Kálmán az 1929-ben megjelent *Magyar Közjog c. művében*: "A szent korona tanán alapuló magyar közjogi felfogás az államhatalmak elválasztásának idegen (francia) elméletét egész merevségében soha magáévá nem tette, magát a szükséges elválasztást pedig nem idegen elemekből és példákból leste el, hanem államalkotó érzéke a gyakorlatban jóval előbb megvalósította, mielőtt külföldön annak jelentőségére ráeszméltek."⁴

3. Az Országgyűlést érintő változások az Alaptörvényben

3.1. Alapvetés: demokrácia – jogállam – hatalommegosztás

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

(2) Magyarország államformája köztársaság.

² A hatalommegosztáson alapuló gondolkodás magyarországi hatásával kapcsolatban ld. ECKHART Sándor: 1929. 22-62.

³ MEZEY 2006. 350.

⁴ MOLNÁR 1929. 598.

(3) *A közhatalom forrása a nép.*

(4) *A nép a hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja.*

Az Alaptörvény a korábbi Alkotmányhoz hasonlóan az alapvető rendelkezések között tartalmazza a jogállamiság klauzuláját. Az Alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában akként vélekedett, hogy a korábbi Alkotmány a jogállamiságot Magyarország alapértékévé nyilvánította. A jogállamiság alapértékét az Alaptörvény rendelkezései részletezik, de nem töltik ki teljes egészében annak tartalmát. Nemcsak a jogszabályoknak és az állami szervek működésének kell szigorúan összhangban lenniük az alkotmánnyal, hanem az alkotmány fogalmi kultúrájának és értékrendjének át kell hatnia az egész társadalmat. Ez a jog uralma, ezzel lesz az alkotmány valósággá. [11/1992. (III. 5.) AB határozat, 64/1993. (XII. 22.) AB határozat]

Az Alaptörvény B) cikk (2) bekezdése rögzíti Magyarország államformáját, a köztársaságot. A köztársasági államforma deklarálására azért volt szükség, mivel az Alaptörvény hazánk elnevezésére hivatalosan is az általánosan és történelmileg is bevett Magyarország nevet rendelte alkalmazni. Külön is rendelkezni kellett ezért az államformáról, amely megváltoztatása az alkotmányozó hatalom hatáskörébe tartozik.

A korábbi Alkotmány 1. § (2) bekezdése szerint "*minden hatalom a népé*", míg valamelyest eltérő megfogalmazásban az Alaptörvény B) cikk (3) bekezdése szerint "*A közhatalom forrása a nép.*" Ez utóbbi kifejezés még inkább megerősíti egyrészt a népszuverenitást, másrészt pedig az Alaptörvény természetjogias, társadalmi szerződést jelképező felfogását.⁵

A népszuverenitási klauzula tartalma jelentősen megváltozott. A nép hatalmát fő szabályként képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja. Az Alaptörvény új egyensúlyt teremtett a képviseleti és a közvetlen demokrácia között, jelentősen korlátozva az utóbbit. A közvetlen demokrácia eszközeit érintő változásokat az Országgyűlés megváltozott hatásköreinél elemzem részletesebben.

C) cikk

(1) *A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.*

(2) *Senkinek a tevékenysége nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetve kizárólagos birtoklására. Az ilyen törekvésekkel szemben törvényes úton mindenki jogosult és köteles fellépni.*

---

⁵ ÁRVA 2013. 27.

(3) *Az Alaptörvény és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására az állam jogosult.*

Lényeges újdonság, hogy az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése elsőként deklarálja a hatalommegosztás elvét. A korábbi Alkotmány nem tartalmazta így szövegszerűen a hatalommegosztás elvét, az Alkotmánybíróságra hárult a feladat, hogy határozataiban rámutasson a hatalmi ágak megosztásának követelményére. Bár azt érdemes megjegyezni, hogy az 1989. október 23-án kihirdetett alkotmánymódosító törvényjavaslat indokolása többször is hivatkozott erre az alapelvre. A indokolás így kiemeli "*az államhatalmi ágak megosztása elvén alapuló parlamenti demokrácia*" megvalósítását.⁶

A régi Alkotmány alapján az Alkotmánybíróság a jogállamiság fogalmából vezette le a hatalommegosztás elvét, és megállapította, hogy a Magyar Köztársaság államszervezete ezen elv alapján épül fel. Ezt igazolták az egyes állami szervek feladatát és hatáskörét leíró alkotmányi normák, az állami szervek egymáshoz való viszonyát szabályozó szervezeti, eljárási és összeférhetetlenségeket megállapító rendelkezések. [2/2002. (I. 25.) AB határozat] A hatalmi ágak elválasztásának elve ugyanis nem pusztán annyit jelent, hogy az egyik hatalmi ág nem vonhatja el a másik jogosítványait, hanem azt is jelenti: a demokratikus jogállamban korlátlan és korlátozhatatlan hatalom nincs, s ennek érdekében bizonyos hatalmi ágak szükségképpen korlátozzák más hatalmi ágak jogosítványait. [55/1994. (XI.10.) AB határozat]

Az Alkotmánybíróság így foglalta össze a hatalmi ágak elválasztásából eredő követelményeket: "*Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerinti demokratikus jogállam megvalósulásának feltétele többek között: 1. a hatalommegosztás elve, 2. az elválasztott alkotmányos szervek együttműködési kötelezettsége, 3. az elválasztott szervek eljárási és döntési autonómiájának, döntéshozatalának kölcsönös tiszteletben tartása, 4. az Alkotmányra visszavezethető eljárási szabályok léte és betartása.*" [62/2003. (XII. 15.) AB határozat]

Az Alaptörvény indokolása szerint a hatalommegosztás elve egyszerre jelenti a korlátlan hatalom kizártságát, a hatalmi ágak elválasztását, egyensúlyát és együttműködési kötelezettségét.⁷ Az elv tényleges érvényesülése az egyes hatalmi ágak közötti hatáskör elosztástól és az adott intézmény függetlenségétől függ. Ezek alapján általánosságban elmondható, hogy a magyar Alaptörvény hatalommegosztási filozófiája

⁶ BALOGH - HOLLÓ - KUKORELLI - SÁRI 2003. 66.

⁷ <http://www.parlament.hu/irom39/02627/02627.pdf> 35.

inkább népszuverenitás párti, a többségi elvet jobban preferáló megoldásokra épít.⁸

Az Alapvetés B) és C) cikkét tekintve a hatalommegosztás szempontjából két változás az, ami kiemelkedik: egyrészt a közhatalom gyakorlásának kivételes esetekre szorítása, másrészt pedig a hatalommegosztás elvének alaptörvényi szintű deklarálása.

3.2. Az Országgyűlés hatáskörei

1. cikk

(1) MAGYARORSZÁG legfőbb népképviselői szerve az Országgyűlés.

Az 1949-es Alkotmány eredeti szövege az egységes államhatalom legfelsőbb államhatalmi szervének tekintette az Országgyűlést, kimondva, hogy a Magyar Népköztársaság legfelsőbb államhatalmi szerve az Országgyűlés.⁹ Ezt módosította az 1972. évi I. törvény, amely beillesztette a népképviselői jelzőt is. A régi alkotmány 19. § (1) bekezdése szerint "A Magyar Köztársaság legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerve az Országgyűlés." Ezzel szemben az Alaptörvény meghatározása szerint Magyarország legfőbb népképviselői szervének nevezi az Országgyűlést.

(2) Az Országgyűlés

a) megalkotja és módosítja Magyarország Alaptörvényét;

Az Alaptörvény a régi Alkotmányhoz hasonlóan elhatárolja az Országgyűlés alkotmányozó és törvényalkotó hatáskörét, azonban intézményesen nem különül el az alkotmányozó hatalom a törvényhozó hatalomtól. Változatlan maradt tehát az a gondolat, hogy szükségtelen a törvényhozó és az alkotmányozó hatalom elkülönítése. Ugyanis nép hatalomgyakorlásának elvét megtestesítő intézmény, az Országgyűlés, mint törvényhozó hatalom, a nép rendszeres kontrollja és teljes befolyása alatt áll. A "nép" törvényhozói és alkotmányozó hatalmának átruházásáról azonban mind a korábbi Alkotmány, mind az Alaptörvény közel teljes mértékben rendelkezik. Utóbbi azonban szűkíti az állampolgárok közvetlen beleszólási jogát a törvények megkonstruálásának, illetőleg módosításának folyamatában, így feltehetően elégségesnek véli a "nép"

⁸ KUKORELLI 2014. 153.

⁹ 1949. évi XX. törvény 10. § (1) eredeti szövege alapján: "A Magyar Népköztársaság legfelsőbb államhatalmi szerve az Országgyűlés."

politika kontrollját, melyet a rendszeres, és befolyásmentes országgyűlési választásokban lát manifesztálódni.

A korábbi Alkotmány az Országgyűléssel egy fejezetben szabályozta az országos népszavazás feltételeit. Az Alaptörvény már külön fejezetet szentel a közvetlen demokrácia e formájának. A parlamentarizmus és a közvetlen demokrácia viszonyát illetően az Alaptörvény a gyenge közvetlen demokratikus modellt választotta a szabályozáskor.¹⁰ Nehezebb az országos népszavazás kezdeményezése és nehezebben is vezet eredményre a népszavazás. A fakultatív népszavazást az Alkotmány alapján a köztársasági elnök, az országgyűlési képviselők egyharmada, valamint 100 000 választópolgár kezdeményezhette, az új szabály szerint az országgyűlési képviselők kikerültek a lehetséges kezdeményezők sorából. A korábbi Alkotmány csak az eredményes népszavazás feltételeit rögzítette, míg az Alaptörvény az érvényesség és az eredményesség kritériumát is meghatározza: az összes választópolgár több mint felében, valamint az érvényesen szavazó választópolgárok több mint felében.¹¹

A népszavazás tiltott tárgyköreit illetően az Alaptörvény részben a korábbi Alkotmány szövegét veszi át, részben azonban módosította azokat az Alkotmánybíróság döntéseire is figyelemmel. A korábbi Alkotmány szövege csak az Alkotmány népszavazással és népi kezdeményezéssel kapcsolatos rendelkezéseit zárta ki. Az Alkotmánybíróság azonban megállapította, hogy az Alkotmány mint alaptörvény az állami berendezkedés alapját, az állam és polgárainak viszonyát szabályozza. Ezért csak a saját rendszerén belül, az általa feljogosított alkotmányozó hatalom által és a benne meghatározott eljárás szerint módosítható. [2/1993. (I. 22.) AB határozat, 25/1999. (VII. 7.) AB határozat]. Az Alaptörvény bármely módosítására irányuló kezdeményezést kizárt, a 8. cikk (3) bekezdés a) pontjában.

b) törvényeket alkot;

A törvényalkotás rendjét jelenleg részben az Alaptörvény, valamint az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény, az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény szabályozza.

c) elfogadja a központi költségvetést, és jóváhagyja annak végrehajtását;

¹⁰ KUKORELLI 2014. 177.

¹¹ Alaptörvény 8. cikk (1)-(4) bekezdés

Klasszikus parlamenti hatáskör a költségvetés megalkotásának joga. Az újabb alkotmányok rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítanak a gazdasági alkotmányosságnak, ezen belül a közpénzügyeknek. A korábbi Alkotmány nagy hiányossága volt, hogy a költségvetés megalkotásával kapcsolatos alapvető szabályokat a nemzetközi tendenciák ellenére sem tartalmazta. Az Alaptörvény hiánypótló jellegű újítása, hogy külön fejezetben szabályozza a közpénzügyek témakörét. A régebbi Alkotmányban a költségvetés jóváhagyása kifejezés szerepelt, ami a pontatlan megfogalmazás miatt azt sugallhatta, mintha a költségvetést a Kormány alkotná meg, holott annak teljes körű elfogadása az Országgyűlés hatásköre.

d) felhatalmazást ad a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére;

A nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére adott felhatalmazás nem új szabály. A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos szabályok alapján az Országgyűlés jogosult arra, hogy a kiemelkedő fontosságú nemzetközi szerződésekre felhatalmazást adjon, míg más szerződések esetében a Kormány jogosult erre.

e) megválasztja a köztársasági elnököt, az Alkotmánybíróság tagjait és elnökét, a Kúria elnökét, az Országos Bírósági Hivatal elnökét, a legfőbb ügyészt, az alapvető jogok biztosát és helyetteseit, valamint az Állami Számvevőszék elnökét;

A törvényalkotás mellett az Országgyűlés másik klasszikus hatásköre a legfontosabb személyi döntések meghozatala. A parlament által választott személyek a teljes államszervezetet átfogják, és egyben reprezentálják, ami azt is biztosítja, hogy az adott személy által vezetett szervezet legitimitását az Országgyűléstől nyerje el. Jellemző, hogy a választott személyek ciklusideje elkülönül a parlamenti ciklusidőtől: általában jelentősen hosszabb annál. A köztársasági elnök esetében öt év, az Alkotmánybíróság tagjai és elnöke esetében tizenkét év, a Kúria elnöke és a legfőbb ügyész esetén kilenc év a ciklusidő, az alapvető jogok biztosát és helyetteseit hat évre, míg az Állami Számvevőszék elnökét tizenkét évre választják meg. A negyedik Alaptörvény-módosítás ezen tisztségek közé emelte az Országos Bírósági Hivatal elnökét is, akit kilenc évre választanak meg.

f) megválasztja a miniszterelnököt, dönt a Kormánnyal kapcsolatos bizalmi kérdésről;

Az Alaptörvény a közjogi méltóságok közül külön is kiemeli a miniszterelnök megválasztását, illetve a bizalmi kérdésről szavazást, amely azonban az új szabályozás alapján már nem jelenti a kormányprogramról történő döntést is. A miniszterelnökkel kapcsolatos döntés külön pontban említését (mely eltér a korábbi Alkotmány szabályozásától) indokolhatja az, hogy a miniszterelnök megbízatásának keletkezése több szempontból is eltér a fent említett tisztségekéétől. Így a miniszterelnök megválasztásához a képviselők többségének a szavazata szükséges, és ez esetben a szavazás sem titkos.¹²

g) feloszlatja az alaptörvény-ellenesen működő képviselő-testületet;

A korábbi Alkotmányhoz hasonlóan joga van az Országgyűlésnek arra, hogy feloszlassa azt a helyi önkormányzati képviselő-testületet, amely alaptörvény-ellenesen működik. Az erre vonatkozó részletes szabályokat az Alaptörvény helyi önkormányzatokat tárgyaló alfejezete is tartalmazza. [Alaptörvény 35. cikk (5) bek.]

h) határoz a hadiállapot kinyilvánításáról és a békekötésről;

i) különleges jogrendet érintő, valamint katonai műveletekben való részvétellel kapcsolatos döntéseket hoz;

A korábbi Alkotmányhoz képest változás, hogy az Alaptörvény nem tartalmaz megkülönböztetést a honvédség hazai és külföldi alkalmazásának esetköreire, illetve a minősített helyzetek kimondásához az országgyűlési képviselők abszolút kétharmadát követeli meg. A különleges jogrendről az Alaptörvény külön fejezetben rendelkezik. (48-54. cikk)

j) közkegyelmet gyakorol;

A kegyelmezés joga a köztársasági elnököt, illetve az Országgyűlést illeti meg. Az Alkotmánybíróság egy korábbi döntésében már kifejtette, hogy a közkegyelem az Országgyűlésnek az Alkotmányban foglalt felhatalmazáson alapuló olyan közhatalmi aktusa, amelyet szabad belátása szerint gyakorol. Senkinek sincs a közkegyelemre alanyi joga. Az Alkotmány a közkegyelem gyakorlásához nem ír elő feltételeket és

---

¹² ÁRVA 2013. 226.

korlátozó rendelkezéseket sem tartalmaz. [40/B/1990. (V. 21.) AB határozat]

k) az Alaptörvényben és törvényben meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.

Az Országgyűlés feladatmeghatározása nyitott jellegű, így maga az Alaptörvény is akként rendelkezik, hogy az Országgyűlés számára nem csak az Alaptörvény, hanem egyéb törvényi szintű szabályok is állapíthatnak meg további hatásköröket. Ez a rendelkezés – az alkotmányos korlátokkal szűkítve – lehetőséget ad az Országgyűlésnek önmaga hatáskörének bővítésére.

Két olyan hatáskör van, ami a korábbi Alkotmányban szerepelt, ám az Alaptörvény már nem tartalmazza azokat. Ezek a társadalmi-gazdasági terv elfogadása, valamint a Kormány programjáról való döntés. A társadalmi-gazdasági terv megfogalmazás már nem tükrözte a rendszerváltás utáni fogalmi rendszert, a Kormány programja kapcsán pedig az Alaptörvény 18. cikk (1) bekezdése tartalmazza azt a rendelkezést, hogy a miniszterelnök jogosult meghatározni a Kormány politikáját.

Az Országgyűlés hatásköreit nézve a hatalommegosztás szempontjából három változást érdemes kiemelni: elsőként, hogy immáron nem egy fejezetben rendezi az Alaptörvény a népszavazásra, illetve az Országgyűlésre vonatkozó szabályokat, és jelentősen módosította is a népszavazás szabályait. Megszűnt a véleménynyilvánító népszavazás, a fakultatív kezdeményezői körből kiesett a parlamenti kisebbség, a kizárt tárgyak köre tágabb és szigorúbb, végül pedig az eredmény megállapításának módja abszolút többségűvé vált.¹³

A második, hogy az Alaptörvény kizárólagossá teszi a parlament alkotmányozó hatalmát. Míg az Alkotmány és a vonatkozó alkotmánybírói gyakorlat lehetővé tette az alkotmánymódosító, vagy alkotmányozó törvény megerősítő népszavazásra bocsátását, az Alaptörvény ennek lehetőségét is kizárja, mivel a megerősítő referendum intézményét nem ismeri. A nép tehát nem bír közvetlen alkotmányozó hatalommal.¹⁴ Ez ismételten az Országgyűlés szerepét értékeli fel, amely végső soron a néptől nyeri el hatalmát. Az új Alaptörvény a nép egyes ügyekben megjelenő kontrollját kiszorítja, és kizárólagossá teszi a politikai

---

¹³ KUKORELLI 2014. 177.

¹⁴ ERDŐS 2011. 55.

kontrollt. Ezáltal az Országgyűlés egyes döntéseibe való beleszólási jog jelentősen szűkül, és majdnem kizárólagosan az országgyűlési választásokra, mint a politikai és törvényhozási "irány" megválasztásának jogára korlátozódik.

A harmadik változás, hogy az Alaptörvény az Országgyűlés hatásköreit illetően külön kiemeli a miniszterelnök személyét és a Kormánnyal kapcsolatos bizalmi kérdésről való szavazást. A miniszterelnök személyének külön pontban való említése valamelyest megerősítheti az Alaptörvény kormányzati modelljének a kancellári típusú rendszer felé való elmozdulását is, melyet a Kormányra vonatkozó szabályok változása igazolhat.¹⁵ Ezáltal indirekt módon a Kormány politika felelősségének háttérbe szorulása alaptörvényi kereteket ölt, és egyúttal a miniszterelnök egyszemélyi felelőssége jelenik meg. A miniszterelnök gyakorlatilag egyenlővé válik a Kormánnyal, melynek tagjai a miniszterelnök akaratának egyes szakpolitikákban való megjelenését, végrehajtását és személyi képviselőt jelentik.

3.3. A nemzetiségek részvétele

2. cikk

(2) A Magyarországon élő nemzetiségek részvételét az Országgyűlés munkájában sarkalatos törvény szabályozza.

A nemzetiségek országgyűlési képviselőinek szabályozása, és ezáltal a képviselő garanciális szabályainak megteremtése régi kívánalom a hazai alkotmányjogban. Az ezzel kapcsolatos szabályokat először a korábbi nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. LXVII. törvény tartalmazta. A megkívánt részletes szabályokat azonban a Parlament hosszú ideig nem alkotta meg. Az Alaptörvény e követelményt alkotmányos szintre emelte, ami lehetővé teszi, hogy a szabályok meg nem alkotása esetén mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapítson meg az Alkotmánybíróság. A nemzetiségi képviselővel kapcsolatos részletes rendelkezéseket az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény tartalmazza.

---

¹⁵ Ld. ehhez pl. az Alaptörvény 18. cikk (4) bekezdését, mely szerint a miniszterek felelősek a miniszterelnöknek.

3.4. Az Országgyűlés feloszlatása

3. cikk

(3) A köztársasági elnök a választások egyidejű kitűzésével feloszlathatja az Országgyűlést, ha

a) a Kormány megbízatásának megszűnése esetén a köztársasági elnök által miniszterelnöknek javasolt személyt az Országgyűlés az első személyi javaslat megtételének napjától számított negyven napon belül nem választja meg, vagy

b) az Országgyűlés az adott évre vonatkozó központi költségvetést március 31-ig nem fogadja el.

Az Országgyűlés feloszlására a köztársasági elnök jogosult önálló politikai döntésével. [48/1991. (IX. 26.) AB határozat] Az Alaptörvény alapján ez két esetben lehetséges. A korábbi Alkotmányban is szerepelt feloszlási okként, ha az államfő által miniszterelnöknek javasolt személyt a javaslat megtételétől számított negyven napon belül nem választja meg az Országgyűlés. A másik, új helyzet, amikor az adott évre vonatkozó központi költségvetést nem fogadja el március 31-ig a Parlament. Kikerült viszont a szabályozásból az az eset, amely akkor is lehetőséget adott a feloszlásra, ha az Országgyűlés tizenkét hónapon belül legalább négy esetben megvonja a bizalmat a Kormánytól.

Az államfői hatalom klasszikus hatalmi eszközei közé tartozik az elnöki vétó mellett a törvényhozás feloszlatása, illetve az üléseinek elnapolása. Korábban az Alkotmányban szerepelt a köztársasági elnöknek az Országgyűlés ülésének elnapolására vonatkozó hatásköre, ez nem került bele az Alaptörvénybe, helyette az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 36. § (1) bekezdése tartalmazza ezt a lehetőséget.¹⁶

3.5. Az országgyűlési képviselői megbízatás megszűnése

4. cikk

(3) Az országgyűlési képviselő megbízatása megszűnik

a) az Országgyűlés megbízatásának megszűnésével;

b) halálával;

¹⁶ 36. § (1) A köztársasági elnök az Országgyűlés ülését egy ülészak alatt egy alkalommal - legfeljebb harminc napra - elnapolhatja.

- c) összeférhetetlenség kimondásával;
- d) lemondásával;
- e) ha a megválasztásához szükséges feltételek már nem állnak fenn;
- f) ha egy éven keresztül nem vesz részt az Országgyűlés munkájában.

(4) Az országgyűlési képviselő megválasztásához szükséges feltételek hiányának megállapításáról, az összeférhetetlenség kimondásáról, valamint annak megállapításáról, hogy az országgyűlési képviselő egy éven keresztül nem vett részt az Országgyűlés munkájában, az Országgyűlés a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával határoz.

A megbízatás megszűnésének eseteit a korábbi Alkotmány is szabályozta, az Alaptörvény pedig ezeket átvette és bővítette is. Új megszűnési okot jelent, ha a képviselő egy éven keresztül nem vesz részt az Országgyűlés munkájában. Ennek a körülménynek a fennállását az Országgyűlés jogosult megállapítani a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmados többségével. Ez a rendelkezés elsődlegesen azon eseteket hivatott kezelni, amikor a képviselők önhibájukon kívül nem vesznek részt az Országgyűlés munkájában.

3.6. A rendszeres ülésezés biztosítása

5. cikk

(8) Az Országgyűlés rendszeres ülésezését biztosító rendelkezéseket sarkalatos törvény határozza meg.

Az Alaptörvény alapján a Parlament rendszeres ülésezésével kapcsolatos szabályokat sarkalatos törvényben kell meghatározni, ami lényeges változás a korábbi szabályokhoz képest, hiszen a korábbi szabályok szerint erre vonatkozóan nem volt általánosan kötelező jogszabályi előírás. Az ennek megfelelően megalkotott törvény az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény.

A korábbi Alkotmány ismerte az ülészak, ülés fogalmát is, amely a Hárszabály alapján ülésnapokból áll, ezek várható számát az ülés összehívásakor kellett jelezni. A szabályozatlanság problémája már 1999-ben felmerült, amikor az Alkotmánybíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a háromhetenkénti ülésezés megengedhető-e. Az Alkotmánybíróság, áttekintve az európai államok alkotmányait és hárszabályait, megállapította, hogy az Országgyűlés működésének

folyamatossága az Alkotmányban előírt rendes ülészekok szabályozásából eredően alkotmányos követelmény. Bár elismerte a Parlament nagyfokú szabadságát a szabályozás tekintetében, de rámutatott, hogy a folyamatosság akkor biztosított, ha az Országgyűlés úgy állapítja meg az ülésezés rendjét, hogy a rendes ülészekok alatt az ülések az ésszerű időtartamot meg nem haladóan követik egymást, biztosítva ezáltal az Országgyűlés Alkotmányban meghatározott feladatainak maradéktalan ellátását. [4/1999. (III. 31.) AB határozat]

3.7. A törvények elfogadása

Az Alaptörvény a korábbi Alkotmányhoz hasonlóan biztosítja a törvénykezdeményezés jogát a köztársasági elnöknek, a Kormánynak, az országgyűlési bizottságoknak és a képviselőknek.¹⁷ A törvények kezdeményezése elsődlegese a Kormány jogköre, hiszen a legtöbb és legjelentősebb javaslatokat a Kormány nyújtja be. Ezt erősíti az Alaptörvény Záró rendelkezés 4. pontjában foglalt szabály is, amely a Kormányt kötelezi arra, hogy az Alaptörvény végrehajtásához szükséges törvényjavaslatokat az Országgyűlés elé terjessze. A törvényalkotás tényleges folyamatát a házszabályi rendelkezések részletezik. Az Alaptörvényben a korábbi Alkotmányhoz hasonlóan csupán a leglényegesebb momentumok találhatók meg, mint a törvénykezdeményezés, illetve a kihirdetés szabályai.

6. cikk

(2) Az Országgyűlés – a törvény kezdeményezője, a Kormány, illetve az Országgyűlés elnöke zárószavazás előtt megtett indítványára – az elfogadott törvényt az Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára megküldheti az Alkotmánybíróságnak. Az Országgyűlés az indítványról a zárószavazást követően határoz. Az indítvány elfogadása esetén az Országgyűlés elnöke az elfogadott törvényt az Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára haladéktalanul megküldi az Alkotmánybíróságnak.

Az Alaptörvény az előzetes normakontroll speciális változatát szabályozza azzal, hogy lehetővé teszi, hogy a zárószavazás után, de még az Országgyűlés elnökének az aláírása előtt az Országgyűlés megküldje az elfogadott törvényt az Alkotmánybíróságnak. Az eljárásra az indítványt a

¹⁷ Alaptörvény 6. cikk (1) Törvényt a köztársasági elnök, a Kormány, országgyűlési bizottság vagy országgyűlési képviselő kezdeményezhet.

törvény kezdeményezője, a Kormány, illetve az Országgyűlés elnöke teheti meg még a zárószavazás előtt, amelyről az Országgyűlés határoz a zárószavazást követően. Az elfogadott törvényt ezután az Országgyűlés elnöke küldi meg az Alkotmánybíróságnak vizsgálatra. Korábban, 1998-ig az Országgyűlés mellett ilyen kezdeményezési joga volt ötven országgyűlési képviselőnek és minden állandó bizottságnak is.¹⁸ [66/1997. (XII. 29.) AB határozat]

6.cikk (4) Ha a köztársasági elnök a törvényt vagy annak valamely rendelkezését az Alaptörvénnyel ellentétesnek tartja – és a (2) bekezdés szerinti vizsgálatra nem került sor –, a törvényt az Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak megküldi.

A köztársasági elnök egyik eszköze az előzetes normakontroll, amely az alkotmányossági aggályokat hivatott elhárítani, és azt biztosítja, hogy az alaptörvény-ellenes jogszabályt az államfőnek ne kelljen aláírnia. Az Alaptörvény szerint az Alkotmánybíróság ilyenkor 30 napon belül dönt az indítványról, és az alaptörvény-ellenesség megállapítása esetén az Országgyűlés a törvényt újratárgyalja. Újratárgyalás után ismételten kérhető alkotmánybírósági vizsgálat, amelyet már tíz napon belül köteles a testület lefolytatni.

6. cikk (5) Ha a köztársasági elnök a törvénnyel vagy annak valamely rendelkezésével nem ért egyet, és a (4) bekezdés szerinti jogával nem élt, a törvényt az aláírás előtt észrevételeinek közlésével egy alkalommal megfontolásra visszaküldheti az Országgyűlésnek. Az Országgyűlés a törvényt újra megtárgyalja, és elfogadásáról ismét határoz. A köztársasági elnök e jogával akkor is élhet, ha az Országgyűlés határozata alapján lefolytatott vizsgálat során az Alkotmánybíróság nem állapított meg alaptörvény-ellenességet.

A törvény visszaküldése az Országgyűlésnek a köztársasági elnök számára egyfajta halasztó hatályú politikai vétó gyakorlását jelenti, amely az alkotmányos demokráciák bevett eszköze a törvényhozó hatalom ellenpontosására. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Országgyűlés akkor is köteles a visszaküldött törvény érdemi újratárgyalására, ha a köztársasági elnök észrevételei nem tartalmazzak új érveket és szempontokat. Az újratárgyalás intézménye ugyanis a hatalommegosztás elvét konkretizálja. Az Alkotmánybíróság megerősítette, hogy az érdemi újratárgyalást biztosító eljárási

¹⁸ BALOGH - HOLLÓ - KUKORELLI - SÁRI 2003. 347.

szabályoknak garanciális jelentőségük van a jogbiztonság és a hatalmi ágak elválasztása elvének érvényesülése szempontjából. Ha az Országgyűlés a köztársasági elnök által visszaküldött törvény érdemi újratárgyalásának feltételeit nem biztosítja, az az alkotmányos szabályok megsértését eredményezi, és a törvény közjogi érvénytelenségéhez vezet. [62/2003. (XII. 15.) AB határozat]

6. cikk (8) Az Országgyűlés által a (6) bekezdés szerint megtárgyalt és elfogadott törvény Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata a (2) és a (4) bekezdés szerint ismételten kérhető az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság az ismételt indítványról soron kívül, de legkésőbb tíz napon belül határoz.

Az Alaptörvény immáron lehetővé tette az ismételt alkotmányjogi vétó alkalmazását is. Tehát abban az esetben, ha a törvényt az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenesnek találta, és emiatt az Országgyűlés azt újratárgyalta, akkor az újratárgyalás következtében elfogadott új törvény esetén ismételten kérhető előzetes normakontroll. Erre a 6. cikk (2) bekezdése szerint az Országgyűlés és a 6. cikk (4) bekezdése alapján a köztársasági elnök is jogosult.

6. cikk (9) Ha a köztársasági elnök egyet nem értése folytán visszaküldött törvényt az Országgyűlés módosítja, az Alaptörvénnyel való összhang vizsgálata a (2), illetve (4) bekezdés szerint kizárólag a módosított rendelkezések tekintetében vagy arra hivatkozással kérhető, hogy a törvény megalkotására vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek. Ha a köztársasági elnök egyet nem értése folytán visszaküldött törvényt az Országgyűlés változatlan szöveggel fogadja el, a köztársasági elnök a törvény megalkotására vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesülésére tekintettel kérheti az Alaptörvénnyel való összhang vizsgálatát.

Az alkotmányossági és a politikai vétó eszközét a korábbi Alkotmány szövegezése alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a köztársasági elnök nem kombinálhatta egymással. Ezt akkor az Alkotmánybíróság azzal indokolta, hogy a korábbi Alkotmány ugyanazon törvénnyel kapcsolatban csupán egy alkalommal teszi lehetővé az egyet nem értésének közzétételét, ezért az újratárgyalás eredményeként elfogadott törvényt nem küldheti meg az Alkotmánybíróságnak, és ismételten nem küldheti vissza az Országgyűlésnek sem megfontolásra. Ez ugyanis a törvényalkotási eljárás indokolatlan meghosszabbodását eredményezné,

és ellentétes lenne a köztársasági elnök számára biztosított jogkör céljával, funkciójával, a hatalommegosztás részeként érvényesülő ellensúlyok és kölcsönös ellenőrzések logikájával. Az ellensúlyozás és a kölcsönös ellenőrzés, az ellensúlyozó hatalmak és intézmények egymást korlátozó fékek és ellensúlyok bonyolult rendszerében egyetlen intézménynek sem lehet olyan domináns szerepe, amellyel a hatalomkorlátozásból hatalomelvonás keletkezik. [62/2003. (XII. 15.) AB határozat]

Az Alaptörvény alapján a két eszköz már kombinálható oly módon, hogy visszaküldés után az államfő akkor kérheti az Alkotmánybíróság vizsgálatát, ha a módosított rendelkezések vagy az eljárási követelmények megsértésére hivatkozik. Amennyiben a visszaküldés után az Országgyűlés a törvényt változatlan formában fogadja el, akkor a köztársasági elnök csak az eljárási követelmények megsértésére hivatkozhat.

3.8. Az Alkotmánybíróság hatáskörei

37. cikk

(4) Mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)-e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.

A törvényalkotást tekintve az Országgyűlés mozgásterét jelentősen befolyásolja az Alkotmánybíróság hatásköre is, hiszen amennyiben valamely szempontokra, tárgykörökre nem terjed ki az Alkotmánybíróság vizsgálati hatásköre, az Országgyűlés ezen a területen elszakadhat az

alkotmányos követelményektől, így ezekben a tárgykörökben a Parlament szabadul az Alaptörvény rendelkezései alól is.¹⁹

Az Alaptörvény jelentősen megváltoztatta az Alkotmánybíróság hatáskörét a korábbi szabályozáshoz képest. A korábbi szabályok alapján az Alkotmánybíróság kelsen értelemben ún. negatív törvényalkotó szervnek minősült, amelynek a legfontosabb hatásköre a normakontroll volt. Ennek következtében a hatalommegosztás rendszerében inkább a törvényalkotáshoz volt köthető az alkotmányos testület, és jellemzően nem tekintették bíróságnak. Ennek alapján az Alkotmánybíróság legfontosabb feladata az alkotmányos jogalkotás biztosítása volt, amely a normakontrollon keresztül valósulhatott meg. A magyar Alkotmánybíróság e funkciója igen széles körben érvényesült, hiszen utólagos absztrakt normakontroll esetében bárki lehetett indítványozó.

Az új Alaptörvény és a sarkalatos törvény ezen a rendszeren változtat, ugyanakkor az alapjogvédelem új útjait is megnyitja. Az új szabályozás lehetővé teszi, hogy bírósági döntést is felülvizsgáljon a testület, amennyiben az eljárás során következett be alapjogsérelem.

Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében az Alaptörvény a közpénzügyeket illetően sajátosan szabályozza az Alkotmánybíróság jogkörét. Ennek alapján, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság az utólagos normakontroll hatáskörét csak korlátozottan gyakorolhatja a pénzügyi jellegű befizetések szabályaival szemben, ugyanis a vizsgálat kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben történhet meg. Nem alkalmazandó a korlátozás azonban abban az esetben, ha a törvény megalkotásával és kihirdetésével kapcsolatos Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.

Az Alaptörvény negyedik módosítása is igen jelentős változást vezetett be az Alkotmánybíróság kapcsán: a Záró és vegyes rendelkezések 5. pontjában a jogalkotó arról rendelkezett, hogy az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik. Az Alkotmánybíróság 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában azt nyilvánította ki ezzel kapcsolatban, hogy 2013. április 1-jét követően hozott döntéseiben is felhasználja a korábbi határozatokban szereplő érveket, jogelveket és egyéb megállapításokat, tartalmi vagy kontextuális egyezőség esetén, e döntéseket ezután forrásként jelöli majd meg.

---

¹⁹ ERDŐS 2011. 56.

3.9. A parlamenti ellenőrzés eszközei

7. cikk

(1) Az országgyűlési képviselő kérdést intézhet az alapvető jogok biztosához, az Állami Számvevőszék elnökéhez, a legfőbb ügyészhez és a Magyar Nemzeti Bank elnökéhez a feladatkörükbe tartozó bármely ügyben.

(2) Az országgyűlési képviselő interpellációt és kérdést intézhet a Kormánynak és a Kormány tagjához a feladatkörükbe tartozó bármely ügyben.

(3) Az országgyűlési bizottságok vizsgálati tevékenységét, a bizottságok előtti megjelenés kötelezettségét sarkalatos törvény szabályozza.

Az Alaptörvény 7. cikke a parlamenti ellenőrzés egyes eszközeit szabályozza. A plenáris ülésen megvalósuló formák közül – hasonlóan az előző Alkotmányhoz – az interpellációt és a kérdést tárgyalja, de rendelkezik a bizottsági ellenőrzésről is. Az interpelláció és a kérdés a plenáris ellenőrzés leggyakoribb és egyben legelterjedtebb eszközei, amelyeket szinte valamennyi európai parlament ismer. A Hárszabály szerint hetente legalább kilencven percet kell biztosítani ezek megtárgyalására, ám a lebonyolításáról már az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény is tartalmaz rendelkezéseket. E törvény szerint, ha az interpelláció vagy a kérdés az egész Kormány működését érinti, a miniszterelnök válaszol, ha több minisztert érint vagy az érintett miniszter személye kérdéses, a miniszterelnök jelöli ki a válaszadó minisztert.

A bizottsági ellenőrzés kapcsán az Alaptörvény szintén olyan kívánalmat emel alkotmányos szintre, amely már régóta megfogalmazódott a közjogban. Az Alkotmánybíróság 2003-ban foglalkozott a bizottságok rendjével azon indítvány kapcsán, amely többek között azt sérelmezte, hogy a bizottságok működési rendjét a (korábbi) Hárszabály szabályozza, amely azonban nem jogszabály, holott azt törvényi szinten kellene rendezni. Az alkotmányos testület mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg, mivel az Országgyűlés nem szabályozta törvényben az Országgyűlés állandó és ideiglenes bizottságai vizsgálati tevékenységének rendjét, és nem teremtette meg az országgyűlési bizottsági vizsgálatok hatékonyságának törvényi feltételeit. Nem biztosította továbbá törvényben, hogy az országgyűlési bizottsági vizsgálatok során érvényesüljön a közügyek megvitatásának szabadsága, megfelelő védelemben részesüljenek a személyiséget és magánszférát védelmező jogok, valamint jogorvoslati lehetőség álljon rendelkezésre a

vizsgálati tevékenységet folytató bizottságok által hozott, személyek jogát vagy jogos érdekét sértő jogalkalmazói döntésekkel szemben. [50/2003. (XI. 5.) AB határozat]

3.10. A Költségvetési Tanács

44. cikk

(1) A Költségvetési Tanács az Országgyűlés törvényhozó tevékenységét támogató szerv, amely a központi költségvetés megalapozottságát vizsgálja.

(2) A Költségvetési Tanács törvényben meghatározott módon közreműködik a központi költségvetésről szóló törvény előkészítésében.

(3) A központi költségvetésről szóló törvény elfogadásához a 36. cikk (4) és (5) bekezdésében foglaltak betartása érdekében a Költségvetési Tanács előzetes hozzájárulása szükséges.

(4) A Költségvetési Tanács tagja a Költségvetési Tanács elnöke, a Magyar Nemzeti Bank elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke. A Költségvetési Tanács elnökét a köztársasági elnök nevezi ki hat évre.

A Költségvetési Tanácsot – alapvetően más szervezeti, személyi és hatásköri szabályokkal – a takarékos állami gazdálkodásról és költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvény hozta létre, amely az Alaptörvény által alkotmányos rangot is kapott. A Költségvetési Tanács jogkörei a 2008. évi törvényi szabályozáshoz képest számottevően erősödtek, mivel az Alaptörvény alapján az államadóssággal kapcsolatos rendelkezések betartása érdekében előzetes hozzájárulást gyakorol. Ennek hiányában tehát a költségvetés nem fogadható el. A hozzájárulás feltétele az, hogy megvalósul-e az államadósság szintjének lejjebb szorítása, vagy ha az a GDP 50%-át nem haladja meg, az államadósság mértékének szinten tartása. A Költségvetési Tanács olyan újítása az Alaptörvénynek, amely eddig nem létező, az Országgyűlés jogalkotói hatalmát meggátolni képes ellensúlyként van jelen a hatalommegosztás rendszerében.²⁰ Ennek következtében pedig különös jelentősége lehet az Országgyűlés feloszlatása esetén is a Költségvetési Tanácsnak, mivel a költségvetési törvény elfogadása nem kizárólag az Országgyűlésen múlik. Mint láttuk az Alaptörvény 2. cikk (3) bekezdés b) pontja szerint az államfő feloszlathatja az Országgyűlést, ha az adott évre vonatkozó központi költségvetést március 31-ig nem fogadja el.

---

²⁰ ERDŐS 2011. 57.

4. Összegezés

Összefoglalva a legjelentősebb változásokat, amelyeket az Alaptörvény vezetett be, és amelyek a leginkább befolyásolják vagy befolyásolhatják majd az Országgyűlés államhatalmi ágként betöltött szerepét, illetve a hatalommegosztás rendszerét Magyarországon, elsőként mindenképpen szimbolikus jelentősége van, hogy immáron az Alaptörvény szövegszerűen is deklarálja a hatalommegosztás elvét.

A következő lényeges változás a közvetlen demokrácia eszközeit érintő módosítások, amelyek következtében a gyenge közvetlen demokratikus modell felé tolódott el az alkotmányos szabályozás, megszigorítva a népszavazásra vonatkozó szabályokat.

A gyenge közvetlen demokratikus modell az országgyűlési többségnek nagyobb mozgásteret biztosít, illetve csökkenti a nép közvetlen ügyekben való beleszólásának jogát. Ez természetesen azt is eredményezi, hogy az egyes aktuálpolitikai kérdéseket a kormánnyal, illetve a többségben lévő erőkkel szemben az ellenzék kevésbé használhatja eredményesen.

Megváltoztak az Országgyűlés felosztatására okot adó körülmények, illetve a törvényhozási vétó alkalmazásának lehetőségei is kibővültek. Nagymértékben befolyásolja az Országgyűlés törvényhozási mozgásterét az Alkotmánybíróság jogkörének korlátozása, és a Költségvetési Tanács is olyan új szereplő lehet, amely képes befolyásolni a hatalmi ágak megosztásának eddigi rendszerét.

Ez a rendszer nagyobb lehetőségeket biztosít a kormánynak és egy személyben a miniszterelnöknek is. Jelen rendszer a demokrácia legfontosabb intézményét, a szabad és egyenlő választások elvein nyugvó népképviselési demokráciát nem veszélyezteti, mindösszesen csak az erős kormányzás felé tolódott el, nagyobb jelentőséget biztosítva az országgyűlési választásoknak.

Felhasznált irodalom

ÁRVA Zsuzsanna: *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*. Közigazgatási és Jogi Kiadványok, Budapest, 2013.

BALOGH Zsolt - HOLLÓ András - KUKORELLI István - SÁRI János: *Az Alkotmány magyarázata*. KJK-KERSZÖV, Budapest, 2003.

CONCHA Győző: *Politikai jegyzetek*. Politzer Zsigmond, Budapest, 1893.

CSINK Lóránt: *Mozaikok a hatalommegosztáshoz*. Pázmány Press, Budapest, 2014.

ECKHART Sándor: A francia forradalom eszméi Magyarországon. Budapest, 1929. 22-62.

ERDŐS Csaba: *Az Országgyűlés az Alaptörvény hatalommegosztási rendszerében*. In: Diskurzus 1. évf./ 2. sz. (2011) 54-59.

HOLLÓ András - BALOGH Zsolt (szerk.): *Az értelmezett Alkotmány*. Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó, Budapest, 2010.

KUKORELLI István: *Magyarországot saját alkotmánya nélkül kormányozni nem lehet*. Méry Ratio, 2014.

KUKORELLI István: *Az új Alaptörvény államfilozófiája*. In: Ars Boni, 2015.

MEZEY Barna (szerk.): *A magyar jogtörténet forrásai*. Osiris, Budapest, 2006.

MOLNÁR Kálmán: *Magyar Közjog*. Danubia, Pécs, 1929.

SÁRI János: *A hatalommegosztás*. Osiris, Budapest, 1995.

TRÓCSÁNYI László: *Magyarország alaptörvényének létrejötte és az alaptörvény vitatott rendelkezései*. In: Kommentár 2011/4.

TRÓCSÁNYI László - SCHANDA Balázs: *Bevezetés az alkotmányjogba*. HVG-Orac, Budapest, 2012.

Felhasznált alkotmánybírósági határozatok:

40/B/1990. (V. 21.) AB határozat

48/1991. (IX. 26.) AB határozat

11/1992. (III. 5.) AB határozat

2/1993. (I. 22.) AB határozat

64/1993. (XII. 22.) AB határozat

55/1994. (XI.10.) AB határozat

66/1997. (XII. 29.) AB határozat

4/1999. (III. 31.) AB határozat

25/1999. (VII. 7.) AB határozat
2/2002. (I. 25.) AB határozat
62/2003. (XII. 15.) AB határozat
50/2003. (XI. 5.) AB határozat

***

The National Assembly as the Legislative Branch in the Fundamental Law

Summary

On April 18 2011 the Hungarian Parliament adopted Hungary's new Fundamental Law and it came into effect on 1 January 2012. Article C declares separation of power which does not allow any of the three main branches of government (the Legislature, the Executive and the Judiciary) to appropriate power.

In this essay I would like to point out the changes affecting the National Assembly that the new Fundamental Law has initiated and how the position of the National Assembly has changed as one of the three main branches of government. The essay focuses on the following topics: the Foundation, the responsibilities of the National Assembly, the national referendum, the participation of nationalities in the work of the National Assembly, the dissolution of the National Assembly, the ensurance of regular sittings of the National Assembly, the legislative procedure, the powers of the Constitutional Court, and the Budget Council as a new organ.